

Innst. 297 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 3:7 (2015–2016)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkning av arbeidet til styresmaktene for å nå måla om økologisk land- bruk

Til Stortinget

1. Sammendrag

Stortinget har hatt mål for økologisk landbruk sidan 1999. Det gjeldande målet er at 15 prosent av produksjonen og forbruket skal vere økologisk i 2020, jf. Innst. 364 S (2009–2010).

Hovudgrunngevinga for satsing på økologisk produksjon er at han tar ekstra miljøomsyn og gir betre dyrevelferd. Den økologiske produksjonsforma er meint å vere ein spydspiss i arbeidet for å gjere norsk landbruk meir miljøvennleg og berekraftig. I tillegg bidreg økologisk landbruk til at forbrukarane får eit større mangfald av produkt.

Målet med undersøkinga har vore å vurdere om Landbruks- og matdepartementet gjennom styring og verkemiddelbruk har lagt til rette for å nå måla om økologisk produksjon og forbruk. Landbruks- og matdepartementet har det overordna ansvaret for landbruksforvaltninga i Noreg. Det omfattar også utvikling av politikk og oppfølging av resultat innanfor jordbruket.

Det er henta inn statistikk for perioden 2005–2014, og for enkelte verkemiddel er det henta inn data fram til november 2015.

Undersøkinga har mellom anna tatt utgangspunkt i desse vedtaka og føresetnadene frå Stortinget:

- Innst. 234 S (2011–2012), jf. Meld. St. 9 (2011–2012) Velkommen til bords
- innstillingar til proposisjonar om jordbruksopp-gjeret for åra 2000–2014
- budsjettinnstillingar til budsjettproposisjonane frå Landbruks- og matdepartementet (Prop. 1 S) for åra 2005–2014

Rapporten blei lagd fram for Landbruks- og matdepartementet ved brev 8. oktober 2015. Departementet har i brev 5. november 2015 gitt kommentarar til rapporten. Kommentaranane er i hovudsak innarbeidde i rapporten og i Riksrevisjonens dokument.

Rapporten, oversendingsbrevet frå riksrevisor-kollegiet til departementet 15. desember 2015 og svaret frå statsråden 13. januar 2016 følgjer som vedlegg til Riksrevisjonens dokument.

1.1 Hovudfunn

- Utviklinga for økologisk produksjon og forbruk er ikkje i samsvar med måla frå Stortinget på området.
- Det økologiske regelverket er komplekst og uoversiktleg.
- Stimuleringstiltaka er ikkje nok for å auke den økologiske produksjonen.
- Styresmaktene har ikkje lagt godt nok til rette for å auke det offentlege forbruket av økologisk mat.
- Den generiske marknadsføringa av økologisk mat (som er marknadsføring av ein produktkategori i staden for ei bestemt merkevare) er ikkje omfattande nok for å nå ut til forbrukarar, distri-butørar, storhushald og daglegvarehandelen.

1.2 Merknadene frå Riksrevisjonen

1.2.1 *Utviklinga for økologisk produksjon og forbruk er ikkje i samsvar med måla frå Stortinget på området*

Målet om at 15 prosent av matproduksjonen skal vere økologisk, vil seie at det skal drivast økologisk produksjon på 15 prosent av det samla norske jordbruksarealet, og at 15 prosent av det samla husdyrhaldet skal vere økologisk.

Prosentdelen av det totale jordbruksarealet som er dyrka økologisk, låg i 2014 på 4,7. Dersom ein reknar med areal under omlegging til økologisk drift (karensareal), ligg prosentdelen på 5,1, det vil seie same nivå som i 2008. Den økologiske prosentdelen steig høvesvis jamt i perioden 2005–2012, men har deretter hatt ein nedgang. Omfanget av areal som er under omlegging frå konvensjonell til økologisk drift, har gått ned sidan 2009. Prosentdelen økologiske husdyr av totaltalet på husdyr låg i 2014 på 2,9 prosent. Dette var ein svak nedgang frå året før.

Det er store regionale skilnader når det gjeld økologisk landbruk i Noreg. Det er Trøndelags-fylka som har det største økologiske arealet blant fylka i Noreg, følgde av Østfold og Hedmark. I 2014 utgjorde det økologiske jordbruksarealet i Trøndelags-fylka om lag ein fjerdedel av det økologiske jordbruksarealet i Noreg. Troms, Rogaland, Agderfylka og Finnmark har det lågaste økologiske arealet.

Riksrevisjonen har merkt seg at det også er andre utviklingstrekk som på sikt vil vere uheldige for den økologiske produksjonen. For eksempel har talet på økologiske jordbruksbedrifter minka i perioden 2009 til 2014, og prosentdelen økologiske jordbruksbedrifter låg i 2014 på omtrent 5 prosent. I tillegg har talet på førstegongsråd for produsentar som vurderer å leggje om til økologisk, gått ned med 39 prosent frå 2013 til 2014. Slike råd blir gitte til bønder som vurderer å leggje om til økologisk drift.

Prosentdelen økologiske matvarer i daglegvarehandelen utgjorde i 2014 1,45 prosent. Utviklinga går likevel i ei positiv retning, både gjennom daglegvarehandelen og andre salskanalar. Frå 2013 til 2014 var veksten i daglegvarehandelen på nesten 30 prosent. Målet om 15 prosent økologisk forbruk i 2020 blir målt i prosentdel av den totale omsetninga av mat- og drikkevarer, i kroneverdi. Forbruksauken skal først og fremst bli dekt gjennom norsk produksjon av produkt som det er grunnlag for å produsere her i landet, slik at det gir norske produsentar inntektsmoglegheter.

Riksrevisjonen meiner det er uheldig at den økologiske produksjonen og forbruket framleis er så langt frå måla. Dessutan går også utviklinga for den økologiske produksjonen i negativ retning. Det er risiko for at den økologiske produksjonen vil halde fram med å minke sjølv om forbruket aukar. Dette

kan føre til auka import av jordbruksprodukt, også av produkt som kan bli produserte i Noreg. Slik Riksrevisjonen vurderer det, er dette ikkje i tråd med intensjonen frå Stortinget om at det auka forbruket først og fremst skal bli dekt av norsk produksjon.

Stortinget meiner ein bør arbeide for balanse mellom produksjon og forbruk, og at ein må ta omsyn til kva som er den mest dominerande utfordringa på det aktuelle tidspunktet. Undersøkinga viser til at det er ubalanse mellom produksjon og etterspurnad for enkelte økologiske varer som Noreg har føresetnad for å produsere, som kjøtt og korn. Riksrevisjonen meiner at ein slik ubalanse vil føre til meir import av desse varene, og tala stadfestar også det. Omsetninga av økologisk kjøtt gjennom daglegvarehandelen blei sjudobla i perioden 2006–2014, frå 8,3 til 60,1 mill. kroner, medan produksjonen av økologisk kjøtt som del av den totale kjøttproduksjonen berre auka frå 0,6 til 1 prosent i same perioden. Omsetninga av økologiske kornprodukt og bakarvarer er i denne perioden dobla, frå 79,3 mill. kroner til 138,9 mill. kroner, medan produksjonen av økologisk korn som del av den totale kornproduksjonen har lege stabilt på rundt 0,8 prosent.

Ifølgje Stortinget bør ein vesentleg større del av dei økologisk produserte varene også bli tilbydde som økologisk merkte varer. For enkelte økologiske matvarer er det framleis slik at ein stor del av varene ikkje blir omsette som økologiske varer. Berre 27 prosent av norskprodusert økologisk kjøtt blir merkt og omsett som økologisk, medan omtrent halvparten av den økologiske mjølka blir omsett som økologisk. Riksrevisjonen meiner låg utnyttingsgrad kan redusere motivasjonen blant bønder for å drive med økologisk produksjon og gjere det vanskelegare å rekruttere nye produsentar.

1.2.2 *Det økologiske regelverket er komplekst og uoversiktleg*

Regelverket for økologisk produksjon, vidarefor- edling og merking er ein del av EØS-avtalen, og forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler av 2005 (økologiforskrifta) er basert på ei EU-forordning frå 1991 og ei rekkje endrings- og gjennomføringsforordningar. Alle som produserer og marknadsfører økologiske landbruksprodukt og næringsmiddel, må halde seg til det offentlege regelverket på området.

Korleis regelverket er utforma, og kor føreseieleg det er, har mykje å seie for om primærprodusentane legg om til økologisk drift eller ikkje. For å gjere regelverket meir tilgjengeleg har Mattilsynet i samarbeid med Debio utarbeidd fleire nyttige rettleiarar. Konvensjonelle bønder framhevar forenkling av regelverket som ein av dei viktigaste faktorane for at

dei skal leggje om til økologisk landbruk. Det kjem også fram at endringar i det økologiske regelverket, i form av innstrammingar i regelverket eller i praktiseringa av dette, skaper utfordringar for dei økologiske verksemdene. Fleire informantar viser i tillegg til at spesielle forhold i Noreg kan gjere det vanskeleg å oppfylle krava i regelverket, for eksempel krav om økologisk kraftfôr.

Slik Riksrevisjonen vurderer det, er det uheldig at det nyaste EU-regelverket, som blei sett i verk i 2009, enno ikkje er tatt inn i EØS-avtalen. Dette gir ein uoversiktleg situasjon med ulike konkurransevilkår. EFTA arbeider i forhandlingsprosessen for at det økologiske regelverket skal bli best mogleg tilpassa EFTA-landa, men når dette tar såpass mange år, skaper det ei vedvarande uvissle om kva for krav som vil bli stilte framover for dei økologiske verksemdene.

1.2.3 Stimuleringstiltaka er ikkje nok for å auke den økologiske produksjonen

Storleiken og innretninga på dei økonomiske verkemidla blir fastsett i det årlege jordbruksoppgjæret. I tillegg til ordinære produksjonstilskot blir det gitt ekstra tilskot til økologisk produksjon for å stimulere til at ein fører vidare og legg om til økologiske driftsformer. Kvart år blir det løyvd i overkant av 100 mill. kroner i direkte tilskot og 30–45 mill. kroner i utviklingsmidlar til økologisk landbruk.

Dei økologiske produksjonstilskota er ein føresetnad for å halde oppe og stimulere til økologisk produksjon i Noreg, men dei er ikkje eit tilstrekkeleg verkemiddel for å stimulere fleire til å leggje om til økologisk drift eller hindre fråfall. Den samla potten til dei økonomiske verkemidla har vore høvesvis stabil dei seinare åra, men innretninga av verkemidla er blitt endra. Tilskotssatsane i 2005–2014 har auka for dei fleste produksjonstypene, men grovførsatsen har gått vesentleg ned frå 2010. Grovfôr er ein viktig innsatsfaktor for husdyrproduksjonen i Noreg. Omleggingstilskotet blei ifølgje Landbruks- og matdepartementet fjerna i 2014 for å bidra til betre kontroll og forenkling for føretaka og forvaltninga. Det blir ikkje lenger gitt kompensasjon for første karensår, men ein gir arealtilskot for andre og tredje karensår. I tillegg auka det årlege kontrollgebyret for å vere knytt til kontrollordninga med 39 prosent i 2014.

Stortinget legg til grunn at tilskotsordninga for økologisk drift skal bidra til at produsentar som har økologisk drift, er sikra ein økonomi minst på høgd med konvensjonell drift. Lønnsemda i den økologiske produksjonen er avhengig av ei rekkje faktorar. Ifølgje utrekningar som er gjorde av Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF), gir mjølkeproduksjonen for økologisk og konvensjonell drift omtrent likt driftsresultat frå år til år. Det er da lagt til grunn at den økologiske produsenten får høgere pro-

duksjonstilskot og meirpris for mjølk. Utrekningane frå NILF viser også at økologisk sauehald dei seinare åra har hatt eit betre driftsresultat enn konvensjonelt sauehald.

Det er likevel ikkje slik at alle økologiske bønder får leveringsavtalar med meirpris. Om lag 35 prosent av alle økologiske produsentar i landet får ikkje noka form for meirpris for dei økologiske produkta sine. Ifølgje Landbruksdirektoratet ser det i hovudsak ut til at dei økologiske produsentane har god lønnsemd, men direktoratet viser til at det likevel er mange forhold som gjer at dette ikkje gjeld for alle produsentane. Situasjonen har for eksempel endra seg etter at Tine ikkje lenger inngår nye leveringsavtalar (med unntak av i Region Nord) og dessutan har redusert meirprisen for produsentar med avtalar. Landbruksdirektoratet meiner at økologisk mjølkeproduksjon utan meirpris frå Tine truleg ikkje vil vere lønnsam.

Utviklingsmidlane, som utgjer ca. 30–45 mill. kroner årleg, skal stimulere og bidra til å setje i gang aktivitet som kan redusere flaskehalsar i verdikjeda. Dei skal ikkje brukast som driftsmidlar. Undersøkinga viser at dei fleste prosjekta som har fått tildelt utviklingsmidlar sidan 2005, har vart i eitt eller to år. Få prosjekt har ei lengd på tre år eller meir. Den kort-siktige bruken av utviklingsmidlane kan, slik Riksrevisjonen vurderer det, føre til at dei ikkje bidreg godt nok til å løyse flaskehalsar i verdikjeda.

Samla sett meiner Riksrevisjonen at utviklinga dei seinare åra har gjort det vanskelegare å hindre fråfallet og å rekruttere nye økologiske bønder. Ei rekkje faktorar kan til saman ha bidrege til dette, som for eksempel bortfall av omleggingstilskotet, reduksjon av grovførsatsane, auke av kontrollgebyra og det at Tine ikkje inngår nye leveringsavtalar med meirpris for mjølk unntatt i Region Nord. Når fleire bønder melder seg ut enn inn i kontrollordninga for økologisk produksjon, kan det over tid føre til at dei økologiske jordbruksareala og produksjonen blir redusert.

1.2.4 Styresmaktene har ikkje lagt godt nok til rette for å auke det offentlege forbruket av økologisk mat

Stortinget har fleire gonger framheva at offentleg forbruk er viktig som ledd i å auke etterspurnaden etter økologiske matvarer. I Budsjett-innst. S. nr. 8 (2006–2007) går det fram at det offentlege må bli pålagt ei forplikting om at ein viss del av forbruket skal vere økologisk.

Ifølgje handlingsplanen for økologisk landbruk frå 2009 skal Landbruks- og matdepartementet arbeide for at økologisk mat blir eit meir forpliktande kriterium ved offentlege innkjøp, og at måla om økologisk landbruk blir forankra i fleire sektorar enn landbrukssektoren. Riksrevisjonen meiner det er

positivt at landbruksstyresmaktene har greidd ut og avklart at det offentlege gjennom lov om offentlege anskaffelser kan stille krav om økologiske matvarer ved konkurransekunngjeringar. Riksrevisjonen meiner derfor at det ikkje finst juridiske hindringar for at offentlege etatar kan stille krav om økologisk mat som del av konkurransegrunnlaget.

Undersøkinga viser likevel at styresmaktene i liten grad har gått fram som eit godt eksempel for å auke det økologiske forbruket gjennom matinnkjøp i eigne verksemder. Det er få insentiv for at offentlege verksemder skal følgje opp forbruksmålet. Overordna styresmakter har verken sett konkrete mål for offentleg forbruk av økologisk mat eller gitt retningslinjer for korleis ein kan styrkje dette forbruket i det offentlege. Det er opp til den enkelte verksemda å ta initiativ til å følgje opp forbruksmålet.

Slik Riksrevisjonen vurderer det, stiller det offentlege i for liten grad krav om økologisk mat ved innkjøp. Ein gjennomgang av alle kunngjeringar av konkurranse og leveransar til offentlege kantiner og matinnkjøp viser at det i 2014 blei stilt krav om økologisk mat i underkant av ein fjerdedel av konkurransekunngjeringane. Ein går ut frå at berre ca. 10 prosent av serveringsstadene med Debio-godkjende serveringsmerke er offentlege verksemder.

Riksrevisjonen har registrert at fleire av dei nordiske landa har hatt mål for det offentlege forbruket som forvaltninga i desse landa i stor grad har følgd opp. For eksempel har Danmark hatt som mål å oppnå eit økologisk forbruk på 60 prosent i det offentlege. Sverige har hatt 25 prosent som mål og ligg i dag på 27 prosent offentleg forbruk av økologiske matvarer.

Ettersom det offentlege matinnkjøpet er omfattande og stabilt, meiner Riksrevisjonen dette kan bidra til å gi produsent- og foredlingsleddet større tryggleik for omsetning av økologiske matvarer. Slik Riksrevisjonen ser det, bør ein leggje betre til rette for å auke forbruket ved å utarbeide retningslinjer for matinnkjøp og ved å bruke innkjøpsregelverket, avtalar og kontraktar meir aktivt.

1.2.5 Den generiske marknadsføringa av økologisk mat er ikkje omfattande nok for å nå ut til forbrukarar, distributørar, storhushald og daglegvarehandelen

Stortinget har peika på at ein må ta initiativ til betre marknadsføring av økologiske produkt overfor distributørar, matvarekjeder og forbrukarar. Generisk marknadsføring vil seie at ein marknadsfører ein produktkategori, for eksempel økologisk mat, i staden for ei bestemt merkevare.

Det er lite generisk marknadsføring av økologisk mat. Ein satsar lite på å informere forbrukarane om kva økologisk landbruk og økologiske matvarer er,

og denne typen informasjon er så godt som fråverande i daglegvarebutikkane. Det er uklart for mange forbrukarar kva økologisk mat er, og kva for fordelar økologisk produksjon måtte ha.

Fleire aktørar har ansvar for å informere om økologisk landbruk, og ein brukar også utviklingsmidlar til å finansiere informasjonstiltak. Landbruks- og matdepartementet har gitt Matmerk eit ansvar for den generiske marknadsføringa med eit årleg budsjett på ca. 2 mill. kroner, og den generiske marknadsføringa blir i dag hovudsakleg driven gjennom ein nettstad. Ved to tidlegare informasjonskampanjar om økologisk landbruk i regi av Matmerk har det vore vanskeleg for samarbeidspartane frå foredlings- og omsetningsledda å bli einige om ein felles bodskap for kampanjane, og kampanjane har vore kortvarige.

Alle fylkesmannsembeta meiner den generiske marknadsføringa ikkje er tilstrekkeleg, og 30 prosent av primærprodusentane meiner generisk marknadsføring er det viktigaste tiltaket for å auke omsetninga av økologiske produkt. I undersøkinga av forbrukartendar frå Statens institutt for forbruksforskning (2015) heiter det at dersom forbruket av økologisk mat skal auke, krevst det betre kommunikasjon ut til forbrukaren, både for å auke forståinga av kva økologisk produksjon er, og for å styrkje medvitet om merkeordninga Debio.

Slik Riksrevisjonen vurderer det, er den generiske marknadsføringa for lita i omfang til å kunne auke kunnskapen om økologiske matvarer blant forbrukarane, slik at dei sjølve i større grad kan ta meir faktabaserte val når dei handlar matvarer. Riksrevisjonen meiner at det er mogleg å bruke generisk marknadsføring og faktabasert informasjon meir aktivt som verkemiddel for å auke kunnskapen om økologisk landbruk og kvaliteten ved økologiske matvarer.

1.3 Tiltrådingane frå Riksrevisjonen

Riksrevisjonen rår til at Landbruks- og matdepartementet

- utarbeider ein oppdatert heilskapleg strategi for å nå måla om økologisk produksjon og forbruk
- som part i jordbruksoppgjeret set i verk stimuleringsiltak som i større grad bidreg til å auke økologisk produksjon, sikre rekruttering og forhindre fråfall av økologiske primærprodusentar
- tar ulike initiativ overfor andre departement og verksemder til auka innkjøp av økologisk mat i det offentlege; dette vil kunne bidra til betre måloppnåing og til å gjere den økologiske marknaden meir føreseieleg og stabil
- legg meir vekt på å bruke generisk marknadsføring og kunnskapsbasert informasjon om økologisk landbruk som verkemiddel for å auke forbruket av økologiske matvarer

1.4 Oppfølginga frå departementet

Statsråden seier innleiingsvis at Riksrevisjonen si undersøking av arbeidet til styresmaktene for å nå måla om økologisk landbruk er nyttig for det vidare arbeidet på området.

Statsråden er samd i at utviklinga for økologisk produksjon og forbruk per i dag ikkje er i samsvar med måla. Utviklinga er likevel avhengig av ei rekkje forhold som ligg utanfor verkeområdet til departementet, og marknaden for økologisk mat er dessutan liten, umoden og svært sårbar for svingingar.

I den perioden Riksrevisjonen har undersøkt, viser statsråden til at det fram til 2009 var vekst i marknaden og auka etterspurnad etter økologiske varer, med tilsvarende utfordring med for liten norsk produksjon. I 2009 kom det ein markant nedgang i etterspurnaden, og mange av dei økologiske produkta blei derfor omsette som konvensjonelle varer. Dei seinare åra har forbruket igjen auka. Statsråden understrekar at det er betre med ei etterspurnadsdriven utvikling enn ei utvikling som er driven frå det offentlege, og det er nødvendig å arbeide for ein best mogleg balanse mellom produksjon og forbruk.

Regelverket på økologiområdet er ein del av EØS-avtalen, gitt i form av forordningar. Forskrifta fastset at dei aktuelle forordningane gjeld som forskrift, med unntak av eventuelle tilpassingar som følgjer av EØS-avtalen. Ein kan såleis ikkje lese rettar og plikter direkte ut av forskrifta, men derimot er dei å finne i forordningsteksten. Mattilsynet har utarbeidd rettleiingar for regelverket, slik at det blir lettare tilgjengeleg.

I regelverksutviklinga har ein til ein viss grad tatt omsyn til «utviklingsstadia» til ulike produksjonar. Dette fører mellom anna til unntaksmoglegheiter og overgangsordningar i regelverket, og det er ei naturleg utvikling av regelverket at det blir innskjerpingar over tid. Statsråden ønskjer ei forenkling der det er mogleg, men meiner det også er viktig med ein viss fleksibilitet, for eksempel gjennom enkelte unntaksmoglegheiter, og at dette gir høve til å utvikle den økologiske produksjonen.

Statsråden er samd med Riksrevisjonen i at det er ein uønskt situasjon at EU-regelverket frå 2007 og seinare forordningar ennå ikkje er tatt inn i EØS-avtalen, men det kan gi ulemper for den økologiske produksjonen i Noreg å innføre det nye EU-regelverket utan aksept for enkelte tilpassingar som mellom andre Noreg har ønskt.

I brevet legg statsråden vekt på at det var nødvendig å fjerne omleggingstilskotet både av omsyn til ei kostnadseffektiv forvaltning og moglegheit for tilskotskontroll. Reduksjon i grovfôrtilskotet blei i hovudsak gjort fordi fleire produsentar la om planteproduksjonen til økologisk grovfôr utan at husdyrhaldet blei lagt om. For å bidra til betre balanse mel-

lom økologisk grovfôrareal og faktisk produksjon av økologisk mjølk og kjøt blei tilskotet til økologisk grovfôrareal redusert og midlane omdisponerte til auka dyretilskot.

Innretninga av utviklingsmidlane har dei seinare åra blitt dreia mot større og/eller fleirårige prosjekt. Dette har bidrege til å endre bruken av midlane i tråd med påpeikinga frå Riksrevisjonen, og statsråden meiner at dette i større grad vil bidra til å løyse flaskehalsar i verdikjeda.

Gjeldande handlingsplan for økologisk produksjon og forbruk er frå 2009, og statsråden ser derfor verdien av å starte arbeidet med ein oppdatert strategi. Strategien vil bli utarbeidd i samarbeid med relevante aktørar.

Statsråden viser til at Norsk Landbruksrådgiving i jordbruksoppgjeret 2015 fekk i oppdrag å intensivere innsatsen for å rekruttere nye økologiske produsentar. Vidare fekk Landbruksdirektoratet i oppdrag å levere ei utgreiing til jordbruksoppgjeret 2016 om utfordringar innanfor produksjon og marknad for økologisk frukt, bær og grønsaker. Dette er eit område der auken i etterspurnaden er særleg stor, og der det også bør vere potensial for auka norsk produksjon.

Statsråden er samd med Riksrevisjonen i at det offentlege matinnkjøpet er omfattande og stabilt, og at det derfor kan bidra til å gi produsent- og foredlingsleddet større tryggleik for omsetnad av økologiske matvarer. Kva for tiltak ein skal setje inn utover dei som alt er sette i gang av Landbruks- og matdepartementet, og korleis, vil måtte inngå i arbeidet med ein ny og oppdatert strategi.

Generiske marknadsføringskampanjar for å påverke forbrukarane krev store ressursar. Statsråden meiner at det truleg er vesentleg meir effektivt når marknadsaktørane gjennomfører sine reklamekampanjar enn når staten driv generisk marknadsføring. Ein vil likevel leggje vekt på informasjon til forbrukarane om økologisk mat også i det vidare arbeidet på området.

Landbruks- og matministeren har i brev 4. mai 2016 til komiteen gjeve følgjande kommentarar:

«I Dokument 3:7 (2015–2016) Riksrevisjonen si undersøking av arbeidet til styresmaktene for å nå måla om økologisk landbruk, inngår svar frå meg til Riksrevisjonen om oppfølging av tilrådingane frå Riksrevisjonen som vedlegg 2. I dette svarbrevet skriv eg mellom anna:

'Endringane i omleggingstilskot og grovfôrtilskot gjaldt frå høvesvis 2014 og 2015. Eg vil òg understreke at det ikkje er mogeleg å seie om desse endringane har hatt konsekvensar for produksjon og forbruk framover, så lenge vi enno ikkje har tal for produksjon og omsetnad etter 2014.'

Ved ein inkurie er det her skreve «grovfôrtilskot» og ikkje «tilskot til grovfôretande husdyr». Eg øns-

kjer derfor å opplyse Stortinget om at tilskot til økologisk grovfôr ikkje vart endra i 2015, men sist i 2012. Tilskotet til økologiske grovføretande husdyr vart derimot auka med 8,2 mill. kroner i Jordbruksoppgjæret 2014, og gjaldt frå 2015.

« Dette har likevel ikkje konsekvensar for min argumentasjon om at det er for tidleg å seie om desse endringane har påverka produksjon og forbruk basert på tal for produksjon og omsetnad frå 2014.»

1.5 Sluttmerknad frå Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har ingen fleire merknader i saka.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, lederen Martin Kolberg og Anne Odenmarck, fra Høyre, Erik Skutle og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Tom E. B. Holthe og Helge Thorheim, fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Abid Q. Raja, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Dokument 3:7 (2015–2016) Riksrevisjonens undersøkning av arbeidet til styremaktene for å nå måla om økologisk landbruk.

Komiteen viser til at Stortinget har hatt mål for økologisk landbruk siden 1999, hvor det ble satt som mål at 10 prosent av det totale jordbruksarealet skulle være lagt om til økologisk drift innen 2010. I 2005 ble målet endret til at 15 prosent av produksjonen og forbruket skulle være økologisk innen 2015. I 2010 ble tidsperioden forlenget til 2020.

Komiteen viser til at dagens mål – om at det skal drives økologisk matproduksjon på 15 prosent av samlet jordbruksareal og at 15 prosent av husdyrholdet skal være økologisk – er ambisiøst. Det var Stortinget klar over da målene ble satt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, viser til at prosentandelen av jordbruksarealet som benyttes til økologisk produksjon i 2014, lå på 4,7 prosent. Andelen har vist en svak nedadgående trend siden 2010 og ligger i dag omtrent på samme nivå som i 2008. Flertallet viser til at andelen økologiske husdyr lå på 2,9 prosent i 2014. Andelen har gått noe opp i perioden 2000–2014 og vil med den samme veksten være på 3,9 prosent i 2020.

Som det fremgår av tallgrunnlaget, er den økologiske produksjonen i Norge langt under målet, og vil vanskelig bli nådd innen tidsfristen i 2020.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at markedssituasjonen har endret seg betydelig fra 2009, da etterspørselen etter økologisk mat gikk vesentlig ned slik at den norske produksjonen økte mer enn det som var mulig å avsette i markedet. Dette førte til at en stor del av den økologiske produksjonen ble solgt som ordinære produkter.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at dette har bedret seg de siste 4–5 årene slik at utnyttelsesgraden (andelen som blir produsert og solgt videre som økologiske produkter til forbrukerne) har økt. I dag er utnyttelsesgraden for egg på over 80 prosent, fjørfe over 90 prosent og melk rundt 50 prosent. Andelen økologisk kjøtt som blir solgt som økologisk kjøtt, har imidlertid vært betydelig lavere og var under 30 prosent. De siste tallene for 2015 viser en gledelig økning til 49 prosent.

Komiteen viser til at økningen i etterspørselen etter økologiske varer er særlig stor innenfor grupper matvarer som i liten grad produseres i Norge, for eksempel barnemat og grønnsaker.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne, viser videre til at andelen økologisk matvarer som selges til forbrukere, utgjør kun 1,45 prosent av totalomsetningen til dagligvarebransjen i 2014. Dette selv om omsetningen av økologiske varer har tredoblet seg fra i underkant av 500 mill. kroner i 2006 til 1,7 mrd. kroner i 2014. Forklaringen på dette er det lave nivået som økologisk mat hadde i utgangspunktet. Flertallet viser til at dersom 15 prosent av matvarene som selges i Norge er økologiske, tilsvarer dette en omsetning på rundt 125 mrd. kroner.

Flertallet viser til at for å dekke etterspørselen etter økologisk frukt og grønt må store deler av varene importeres. For økologiske meieriprodukter og kjøtt er det motsatt. Her er mesteparten norskprodusert. Det er rimelig å anta at en medvirkende årsak til dette er at forbrukerne har stor tillit til norsk jordbruksproduksjon og til tradisjonelle produkter fra Norge og tilsvarende skepsis til konvensjonelt dyrkede varer fra utlandet, hvor bruken av sprøytemidler er vesentlig mer utbredt enn i Norge.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at det i etterkant av Riksrevisjonens undersøkelse har blitt offentliggjort tall for økologisk produksjon og forbruk for 2015 som fortsatt viser noe nedgang i økologiske arealer og arealer under omlegging. Samtidig øker omsetningen av

økologiske mat- og drikkevarer vesentlig, med om lag 15 prosent gjennom dagligvarehandelen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har merket seg at Riksrevisjonen mener bortfallet av omleggingstilskuddet og reduksjon i grovførtilskuddet er faktorer som har bidratt til frafall og nyrekruttering av økologiske bønder. Disse medlemmer viser til at ordningen med omleggingstilskudd var forvaltningsmessig komplisert og krevende å kontrollere. Disse medlemmer viser videre til at reduksjon i grovførtilskuddet ble kompensert med økning i husdyrtilskudd for å stimulere til faktisk produksjon av melk og kjøtt. Disse medlemmer viser også til at endringer i omleggingstilskuddet og husdyrtilskudd gjelder fra 2014 og 2015, og at det derfor er for tidlig å si hvilke konsekvenser denne endringen har hatt for produksjonen av økologisk mat.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, har merket seg at det økologiske regelverket er et annet forhold som Riksrevisjonen påpeker som en mulig årsak til at økologisk matproduksjon ikke har en større andel. Riksrevisjonen fremhever at regelverket er komplekst og uoversiktlig. Regelverket for økologisk produksjon, videreføring og merking er gjort til en del av EØS-avtalen. Dagens forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler av 2005 (økologiforskriften) er basert på en EU-forordning fra 1991 med en rekke endrings- og gjennomføringsforordninger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, antar at den viktigste årsaken til at målet for økologisk matproduksjon ikke nås, er at etterspørselen etter økologiske matvarer er for lav i Norge. I dag må deler av den økologiske produksjonen selges som ordinære varer.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, viser til at norskprodusert mat generelt har et godt rykte på seg for å være trygt å spise, antagelig mye fordi det norske landbruket er i verdenstoppen hva gjelder renhet i produksjonsprosessen. Blant annet benyttes det lite antibiotika i norsk husdyrproduksjon, noe som medvirker til at norsk landbruk er lite utsatt for antibiotikaresistens. Dette kan også være med på å forklare hvorfor konvensjonelt dyrket mat holder så god stand i forhold til økologisk mat. I denne sammenheng spiller også pris

en avgjørende rolle. Økologisk mat er generelt dyrere enn konvensjonelle varer.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen anbefaler at Landbruks- og matdepartementet

- utarbeider en oppdatert helhetlig strategi for å nå målene om økologisk produksjon og forbruk
- som part i jordbruksoppjøret kommer med stimuleringsiltak som i større grad bidrar til økt økologisk produksjon
- tar initiativ til økt innkjøp av økologisk mat i det offentlige
- bruk av generisk markedsføring og kunnskapsbasert informasjon om økologisk landbruk for å øke forbruket av økologiske matvarer

Komiteens flertall, alle unntatt Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at statsråden er enig med Riksrevisjonen i at det er behov for en ny helhetlig strategi, og at en da vil vurdere hvordan og hvilke initiativ som skal bli tatt overfor andre departementer og virksomheter for å fremme økologisk mat i private og økologiske storhusholdninger.

Flertallet mener strategien er et viktig tiltak som bør ligge til grunn for det videre arbeidet på området. Det vil være naturlig at de andre anbefalingene blir nærmere vurdert i utarbeidelsen av strategien. Strategien bør utarbeides i samarbeid med relevante aktører for også å omfatte tiltak som ligger utenfor landbruks- og matministerens ansvarsområde.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, har merket seg at statsråden mener det er ressurskrevende å påvirke forbrukerne til å velge økologisk mat gjennom generiske markedsføringskampanjer og at en i stedet bør legge vekt på informasjon til forbrukerne i det videre arbeidet på området. Dette flertallet er enig i dette.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det har vært betydelig vekst i etterspørselen etter økologisk mat de senere årene, og at etterspørselen etter økologiske produkter som korn, grønnsaker, frukt og bær langt overstiger det som produseres i Norge. Denne situasjonen har medført økt import av økologiske varer, mens norske bønder i liten grad får være med på markedsveksten. Omsetningen av økologiske varer gjennom dagligvarehandel øker vesentlig, med nesten 15 prosent i 2015. Dette flertallet viser også til at anvendelsesgraden er i rask vekst for både melk og kjøtt. Samtidig

ser vi en svak, nedadgående trend på andel jordbruksareal som benyttes til økologisk matproduksjon. Deres utviklingen fortsetter på denne måten, vil vi om få år oppleve at den norske produksjonen av økologisk melk og kjøtt ikke kan møte etterspørselen. Det vil derfor være viktig å sikre tilstrekkelig tilskudd til omlegging til økologisk produksjon av både melk og kjøtt, da det tar tid å legge om til sertifisert økologisk produksjon for et framtidig marked.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne støtter Riksrevisjonens konklusjon om at den viktigste årsaken til at målet for økologisk matproduksjon ikke nås, er at regjeringen ikke har satt inn tilstrekkelige virkemidler.

Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen påpeker at departementet som part i jordbruksoppgjøret har ansvar for å sikre at Stortingets vedtak blir fulgt opp. Dette innebærer å sikre at det settes i verk betydelige stimulerings tiltak. Disse medlemmer forventer et vesentlig løft både for arealtilskudd og produksjonstilskudd, med særlig vekt på kompensasjon i omleggingsfasen og grovfôrtilskudd, samt for utviklingsmidler til økologisk produksjon. Departementet må oppfylle sine forpliktelser på økologiområdet også som part i jordbruksoppgjøret.

Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen påpeker at økningen av kontrollgebyret på 39 prosent i 2014 bidro til redusert produksjon. Debio viser til 220 utmeldinger av kontrollordningen det året som delvis begrunnes i denne økningen. Det er unødvendig byråkratisk at staten krever penger for kontroll og betaler tilbake i form av tilskudd. Disse medlemmer mener kontrollgebyret bør avskaffes som et forenkling- og stimulerings tiltak.

Disse medlemmer mener det må stilles klare krav til andelen økologisk mat i offentlige innkjøp. Disse medlemmer mener det må kunne forventes at departementet som et minimum sikrer at 15 prosent av det offentlige forbruket er økologisk i løpet av 2017, med en økning til 60 prosent innen 2020, slik målet er i Danmark.

Disse medlemmer viser til at Riksrevisjonen bekrefter at det fortsatt knapt er gjort noe for å informere befolkningen om fordelene med økologisk mat. Under framleggingen av rapporten, påpekte Riksrevisoren at «det har vært som dråper i havet». Disse medlemmer mener regjeringen må gå foran med et tydelig budskap, og at det må utarbeides en strategi for en informasjonsvirksomhet som involverer flere aktører enn tilfellet er i dag og sikre at sentrale kunnskapsmiljøer innen økologisk produksjon og forbruk bidrar i informasjonsarbeidet. I tråd med Riksrevisjonens konklusjoner mener disse

medlemmer også at det må avsettes ressurser til dette arbeidet i en helt annen størrelsesorden.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Riksrevisjonen påpeker at det ikke har vært noen klar tidsplan og oppfølging for å sikre måloppnåelse. Den har også påpekt at det ikke er realistisk å nå målet innen 2020. Disse medlemmer mener at dette er en riktig konklusjon i lys av manglende virkemidler siden målet ble satt. 15-prosentmålet gir et viktig politisk signal om at Stortinget vil ha mer økologisk matproduksjon og forbruk i Norge. Disse medlemmer mener det er på tide å utvikle en samlet strategi og øremerke midler til forskning på økologisk produksjon og forbruk i Norge. Dette forutsetter at det utarbeides en tydelig handlingsplan som fastsetter hvem som skal gjøre hva og når – og at det avsettes tilstrekkelige ressurser. Det må også være en tidfestet plan for oppfølging underveis, for å sikre at målene nås. Uten en slik konkret handlingsplan vil en utsettelse av målene etter disse medlemmers mening bli ren ansvarsfraskrivelse.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en tydelig handlingsplan for å øke den økologiske matproduksjonen i Norge for Stortinget innen 2017.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne konstaterer at økologisk landbruk er definert i regelverket for økologisk produksjon, jf. forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler av 4. oktober 2005 (økologiforskriften). Alle som produserer økologiske landbruksprodukter, og næringsmidler, må holde seg til det offentlige regelverket på området.

Den økologiske driftsformen bygger på en del forutsetninger. Naturressursene skal forvaltes slik at skadelige virkninger på miljøet unngås, og derved sikres jordas fruktbarhet på lang sikt. Det genetiske mangfold og artsrikdom skal sikres. Ved økologisk jordbruk skal det skapes et miljø som tilgodeser husdyras naturlige atferd og behov. Vekstskiftet skal være mest mulig variert, og plantedyrkingen skal være lagt opp slik at den forebygger ugras, sykdommer og skadedyr, og med mest mulig resirkulering av organisk materiale. Ved økologisk drift blir det lagt opp til en balanse mellom areal og husdyrhold med hensyn til fôrproduksjon og bruk av husdyrgjødsel. Økologisk jordbruk har som mål at produkter også etter bearbeiding skal ha basis i det helhetlige

utgangspunktet. Genmodifiserte organismer (GMO) og produkter avledet av slike er ikke forenlig med grunnprinsippene for økologiske produksjonsmetoder. Landbruks- og matdepartementet har det overordnede ansvaret for landbruksforvaltningen og skal legge til rette for at målene for økologisk landbruk blir nådd.

Disse medlemmer viser til Landbruksdirektoratets rapport nr. 12/2016, «Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer. Rapport for 2015». Det framgår her at nedgangen i det økologiske arealet i Norge fortsatte i 2015. Nedgangen var på 3,6 prosent fra 2014, mens karensarealet gikk ned med 13,8 prosent. Totalt utgjorde det økologiske arealet og karensarealet 4,8 prosent av det totale norske jordbruksarealet. Samlet utgjør dette 476 396 dekar i 2015.

Andelen økologisk kornproduksjon er om lag 1 prosent, mens andelen solgt økologisk kraftfôr lå på 1,8 prosent i 2015. Økologisk husdyrproduksjon utgjorde i 2015 følgende i volum: melk 3,4 prosent; kjøtt (storfe, sau/lam, gris, geit) 1 prosent; fjørfe (kylling og kalkun) 0,2 prosent; egg 5,2 prosent.

Disse medlemmer viser også til Landbruksdirektoratets rapport nr. 10/2016, «Muligheter og flaskehalser i produksjonen og markedet for økologisk frukt, bær og grønnsaker». Her framgår det at arealet for disse økologiske produksjonene går tilbake, noe som i hovedsak skyldes nedgang i potetarealet. I 2014 utgjorde arealet med økologisk frukt, bær og grønnsaker 2,3 prosent av totalarealet som brukes til disse produksjonene i Norge.

Disse medlemmer viser videre til Riksrevisjonens rapport hvor det fremgår at prosentdelen av økologiske matvarer i dagligvarehandelen utgjorde 1,45 prosent i 2014. Fra 2013 til 2014 var veksten av økologiske matvarer i dagligvarehandelen på nesten 30 prosent. Ifølge Landbruksdirektoratets rapport nr. 12/2016 økte omsetningen av økologiske mat- og drikkevarer med nesten 15 prosent i 2015, til nesten 2 mrd. kroner. Dette er mer enn en fordobling siden 2010. De mest omsatte økologiske varene i verdi er søtmeik og gulrøtter. Omsetningen av økologiske varer igjennom andre kanaler enn dagligvarehandelen økte med ca. 18 prosent i 2015. Veksten var sterkest i storhusholdninger og bakerier. Disse medlemmer merker seg den sterke økningen i etterspørselen, noe som tyder på en positiv holdningsendring hos norske forbrukere til økologiske mat- og drikkevarer.

Disse medlemmer viser til at den norske økologiske produksjonen i mange år har vært større enn det som har blitt omsatt i markedet. Dette fører til at en stor del av den økologiske produksjonen blir solgt som ordinære produkter i markedet. Fra 2010 er andelen økologiske råvarer som er videresolgt fra

mottaks-/foredlingsledd som økologisk merket vare, økt for alle husdyrprodukter. Ifølge Landbruksdirektoratets rapport nr. 12/2016 var tallene slik for 2015: melk 54 prosent; kjøtt (storfe/sau/lam/svin) 39 prosent; fjørfe (kylling og kalkun) 100 prosent; egg 81 prosent. Disse medlemmer merker seg at utviklingen går i riktig retning, men fortsatt blir omtrent halvparten av økologisk produsert melk og kjøtt solgt som ordinær vare.

Disse medlemmer viser til at for økologisk frukt, bær og grønnsaker er det en stor vekst i omsetningen, og denne gruppa har nå passert meieriprodukter som største kategori innen omsetning av økologiske produkter i dagligvarehandelen (Landbruksdirektoratets rapport nr. 10/2016). Imidlertid var situasjonen at av omsetningen i 2015 utgjorde norsk økologisk potet og kepaløk under 1 prosent, agurk om lag 2 prosent, kålrot om lag 3 prosent, gulrot i overkant av 4 prosent, epler/plommer 1,3 prosent av total norsk omsetning av disse varene i konsummarkedet. Disse medlemmer har merket seg denne store utfordringen knyttet til frukt, bær og grønnsaker som har naturlige, gode vekstvilkår i Norge.

Disse medlemmer vil understreke Riksrevisjonens 5 hovedfunn:

- Utviklinga for økologisk produksjon og forbruk er ikkje i samsvar med måla frå Stortinget på området.
- Det økologiske regelverket er komplekst og uoversiktleg.
- Stimuleringstiltaka er ikkje nok for å auke den økologiske produksjonen.
- Styresmaktene har ikkje lagt godt nok til rette for å auke det offentlege forbruket av økologisk mat.
- Den generiske marknadsføringa av økologisk mat (som er marknadsføring av ein produktkategori i staden for ei bestemt merkevare) er ikkje omfattande nok for å nå ut til forbrukarar, distributørar, storhushald og daglegvarehandelen.

Disse medlemmer slutter seg til disse hovedfunnene. Disse medlemmer vil understreke at det er to hovedgrunner til at Stortinget har satt seg krevende mål for økologisk jordbruk. For det første skal de forbrukere som ønsker å spise/drikke økologiske jordbruksprodukter, få dekket sitt behov gjennom nasjonal produksjon for de produkter det er naturlig å produsere i Norge. For det andre skal økologisk jordbruk være en læringsarena for hele det norske jordbruket for å gjøre driftsmetodene mer fremtidsrettet ved å fremme fruktbarheten i jorda og bedre dyrevelferden.

Disse medlemmer vil påpeke at Stortinget har hatt mål for økologisk jordbruk helt siden 1999. Målene er forsterket fra 10 prosent til 15 prosent av

produksjonen og forbruket. Samtidig som realiseringen i 2010 er utsatt til 2020. Disse medlemmer understreker at jordbruket i Norge er en gjennomregulert næring hvor Landbruks- og matdepartementet rår over et mangfold av økonomiske, juridiske, forskningsmessige og rådgivende virkemidler samt har et nært samspill med næringsmiddelindustri, markedsregulatorer og handelsnæringen.

Disse medlemmer må derfor legge til grunn at det grunnleggende misforholdet mellom Stortingets målsettinger og det som kommer frem i denne riksrevisjonsrapporten, umulig kan være en tilfeldighet, men resultat av en mangeårig dobbeltkommunikasjon fra departementets side overfor Stortinget. Det som er sagt, er noe annet enn det som er gjort. Etter disse medlemmers mening kan ikke dette fortsette.

Disse medlemmer vil derfor understreke at Stortingets mål om at 15 prosent av produksjon og forbruk av jordbruksvarer skal være økologisk i 2020, står fast og må gjennomføres.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte høsten 2016 med en konkret handlingsplan som omfatter generisk markedsføring, kunnskapsbasert informasjon og rådgivning om økologisk jordbruk til gårdbrukere og forbrukere, økt offentlig innkjøp, nødvendig økte økonomiske stimuleringsstiltak samt forenkling av regelverk for økologisk produksjon og foredling, slik at Stortingets mål nås i 2020.»

Komiteens medlem fra Venstre har merket seg at statsrådets parti har en forkjærlighet for «gulrøtter» i miljø- og klimapolitikken. Dette bør også kunne gjøre seg gjeldende for å nå målene knyttet til økologisk landbruk. Aktuelle virkemidler som statsråden og regjeringen bør vurdere, er for eksempel ekstra jordbruksfradrag for bønder som driver eller legger om til økologisk produksjon og null

moms for økologiske matvarer, slik Venstre har foreslått i våre alternative statsbudsjetter en rekke ganger de siste årene.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram en tydelig handlingsplan for å øke den økologiske matproduksjonen i Norge for Stortinget innen 2017.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte høsten 2016 med en konkret handlingsplan som omfatter generisk markedsføring, kunnskapsbasert informasjon og rådgivning om økologisk jordbruk til gårdbrukere og forbrukere, økt offentlig innkjøp, nødvendig økte økonomiske stimuleringsstiltak samt forenkling av regelverk for økologisk produksjon og foredling, slik at Stortingets mål nås i 2020.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 3:7 (2015–2016) – Riksrevisjonens undersøkning av arbeidet til styresmaktene for å nå måla om økologisk landbruk – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 19. mai 2016

Martin Kolberg

leder

Tom E.B. Holthe

ordfører

